

ADQUISICIÓ DEL LENGUATGE I DEL PENSAMENT 21162

Unitat de Psicologia Evolutiva i de l'Educació
Departament de Psicologia de l'Educació

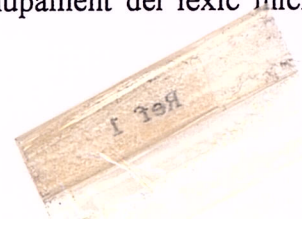
Professora:

OBJECTIUS

El curs té per finalitat proporcionar a l'estudiant de la llicenciatura de psicologia una visió actualitzada dels aspectes més rellevants del desenvolupament del llenguatge oral i de la llengua escrita durant la infantesa i l'adolescència. Des d'una perspectiva evolutiva es fa una presentació de les etapes i les edats en les quals s'assoleixen determinades habilitats lingüístiques i comunicatives, insistint alhora amb la importància dels factors cognoscitius i socials en el desenvolupament d'aquestes habilitats. L'objectiu final del curs és proporcionar al futur professional de la psicologia instruments aptes per intervenir en diferents àmbits d'actuació (educatiu, clínic, social).

TEMARI

1. Aproximacions teòriques a l'estudi del llenguatge infantil.
 1. Conductisme . 2.Perspectiva cognoscitiva: constructivisme i innatisme.3. Punt de vista interactiu i social . Sistema de suport d'adquisició del llenguatge. L'input lingüístic de l'adult. 4. El connexionisme : processament en paral.lel.
2. Metodologia
3. Observacions o situacions naturals i situacions controlades (experimentació)
4. Recollida de dades. 3.Selecció de subjectes.4. Index de desenvolupament. 5. Anàlisi del llenguatge efectuat per ordinador.
3. L'etapa prelingüística .La interacció nen . Les bases de la comunicació.
 1. La comunicació abans del llenguatge .2. Aparició de la intencionalitat comunicativa. 3. Funcions dels gestos mirades i vocalitzacions.3. Explicacions sobre l'emergència de la comunicació intencionada
 5. Caràcter social de la relació diàdica nen- adult: la construcció d'un diàleg. 4. Significats i experiències compartides : el paper del formats.
6. Les primeres paraules
 1. Producció i comprensió de les primeres paraules. 2. El desenvolupament del lèxic inicial: característiques. 3.Explicacions teòriques sobre le desenvolupament del lèxic inicial.4.L'explosió lexical.5.Relacions entre el desenvolupament del lèxic inicial i el

desenvolupament cognoscitiu. 6.Relacions entre el desenvolupament del lèxic inicial i l'input lingüístic.7. El desenvolupament del lèxic inicial en un context bilingüe.

7. El paper de l'adult en l'adquisició del llenguatge.

8. Característiques de l'input lingüístic de l'adult. 2.Les respostes verbals de l'adult a les intervencions infantils:imitacions exactes,expansions,extensions i reformulacions. 3.La imitació infantil de les produccions de l'adult.4.El paper de les adaptacions lingüístiques de l'adult.5.Motherese: fat universal?

6.El desenvolupament fonològic.morfosintàctic i semàntic

1.El desenvolupament fonològic: fets observats.2.El desenvolupament semàntic:noms i verbs.3.El desenvolupament morfosintàctic : de les combinacions de dues paraules a l'etapa telegràfica.L'accés a les regles .4. Desenvolupament morfològic: l'adquisició de formes particulars. 5.El desenvolupament de la sintaxi: Oracions simples i compostes. Les oracions passives.

7.El desenvolupament pragmàtic i el desenvolupament de la conversa. El llenguatge en contextos socials

1.Dispositius per esdevenir un participant actiu a la conversa. 2. Els principis de la conversa de Grice.

3.Aspectes psicològics i socials: llenguatge egocèntric i socialitzat.4.La conversa en diferents contextos comunicatius i socials: els canvis de registre.5.El desenvolupament de pragmàtica: actes de parla. Les demandes directes i indirectes. Les promeses .6.Diferències de llenguatge relacionats amb el gènere

8.El desenvolupament de la capacitat de produir discursos: la narració i l'explicació

1.Diferents tipus de discurs o text.2.Aportacions de la Psicologia cognoscitiva.3.Estudis sobre les capacitats narratives dels infants. 4. Producció de narracions: emergència, contingut i estructura. 5.Coherència i cohesió a les narracions.6.Diferents tipus de narracions :scripts (guions),històries pesonals i històries narratives. 7.Record i comprensió de les narracions.

9.La construcció de significats: elaboració de conceptes i camp semàntic

1.Associació de paraules: la memòria semàntica. 2.Coneixement sobre el significat de les paraules: les definicions. Les relacions de parentiu.3. El concepte de paraula.4.La comprensió i la producció de metàfores. 5.El llenguatge i l'humor.

10. Activitat i consciència metalingüística

1..L'activitat metalingüística: Desenvolupament i explicacions. 2.Contextos facilitadors.3. Aspectes estudiats dintre de la consciència metalingüística.4. Relació entre la consciència metalingüística i els aprenentatges escolars (lectura i escriptura).

11. Aprenentatge de la llengua escrita: lectura i escriptura

1. Diferències entre la llengua oral i escrita. 2. L'aprenentatge de la lectura. 3. Models explicatius. 4. Estadis d'aprenentatge de la lectura. 5. L'aprenentatge de l'escriptura: la construcció d'un sistema de signes gràfics. 6. La composició escrita i l'elaboració de coneixements. 7. Incidència de la lectoescriptura en el desenvolupament cognoscitiu i cultural de la persona.

PRÀCTIQUES

A les sessions pràctiques es presentarà material audiovisual, així com mostres de llenguatge procedents de diferents corpus, que serviran per il·lustrar els temes exposats a les classes teòriques. Així mateix es proporcionarà un dossier amb una sèrie d'articles i treballs per facilitar la comprensió i l'aprofundiment dels temes desenvolupats. També es proposaran exposicions a classe per part dels alumnes.

BIBLIOGRAFIA

- Aguado, G. (1995) *El desarrollo del lenguaje de 0 a 3 años*. Madrid: Ciencias de la Educación Preescolar y Especial.
- Aitchinson, J. (1992) *El mamífero articulado*. Madrid: Alianza Psicología minor.
- Boada, H. (1986) *El desarrollo de la comunicación en el niño*. Barcelona: Anthropos.
- Camps, A. (1994) *La composición escrita*. Barcelona: Barcanova
- Clemente, R.A. (1995) *Desarrollo del lenguaje. Manual para profesionales de la intervención en ambientes educativos*. Barcelona: Octaedro.
- Fletcher, P.; Garman, M. (1986) *Language acquisition*, second edition. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fletcher, P.; Mac Whinney, B. (1995) *The handbook of child language*. Oxford: Blackwell.
- Garton, A.; Pratt, G. (1991) *Aprendizaje y proceso de alfabetización*. Barcelona: Paidós. Temas de educación.
- Garton, A.F. (1994) *Interacción social y desarrollo del lenguaje y la cognición*. Barcelona: Paidós
- Garvey, C. (1987) *El habla infantil*. Madrid: Morata.
- Hernandez-Pina, F. (1984) *Teorías sociopsicolingüísticas y su aplicación al estudio del español como segunda lengua*. Madrid: Siglo XXI Editores.
- Karmiloff-Smith, A. (1995) *Más allá de la modularidad*. Madrid: Alianza Psicología minor.
- Leal, A. (1987) *Construcción de sistemas simbólicos: la lengua escrita como creación*. Barcelona: Gedisa.
- Lopez Ornat, S. y al. (1994) *La adquisición de la lengua española*. Madrid: Siglo XXI Editores.
- Nelson, K. (1988) *El descubrimiento del sentido*. Madrid: Alianza Psicología.

- Rondal, J.A. (1990) *La interacción adulto-niño y la construcción del lenguaje*. México: Trillas
- Siguan, M. (coord.) (1984) *Estudios sobre psicología del lenguaje infantil*. Madrid: Pirámide.
- Siguan, M. (1986) *Estudios de psicolingüística*. Madrid: Pirámide.
- Silvestre, N.; Sole, M.R. (1993) *Psicología evolutiva: Infancia y preadolescencia*. Barcelona: CEAC.
- Sole, I. (1987) *L'ensenyament de la comprensió lectora*. Barcelona: CEAC.
- Tolchinsky, L. (1993) *Aprendizaje del lenguaje escrito. Procesos evolutivos e implicaciones didácticas*. Barcelona: Anthropos.
- Wells, G. (1988) *Aprender a leer y escribir*. Barcelona: Laia

AVALUACIÓ

Per aprovar l'assignatura cal superar un examen escrit inetgrat per un nombre determinat de preguntes obertes, i elaborar dos treballs referits al temari del programa. El treballs podran ser realitzats en un grup reduït, com a màxim tres persones, i consistiran en una exposició a classe durant les sessions pràctiques ,i en un treball monogràfic. Ambdós treballs hauran de ser lliurats per escrit abans de que finalitzi el curs.